

DE SKOR

VOGELWERKGROEP TEXEL

Jaargang 31, nummer 1, 2012

De Skor is een uitgave van Vogelwerkgroep Texel en verschijnt 5x per jaar

Voorzitter: Bernard Spaans, Oesterstraat 27, 1794 AR Oosterend, 0222-318688

Algemeen secretaris: Vincent Stork, Stengweg 14, 1795 LG, De Cocksdorp, 0222-315140

Penningmeester*: Rina Rood, De Dageraad 61, 1797 SK Den Hoorn, 0222-319429

Natuurhistorisch secretaris: Adriaan Dijkse, Rommelpot 7, 1797 RN Den Hoorn, 0222-319231

Excursies en lezingen: Klaas de Jong, Klimpstraat 39, 1795 AN De Cocksdorp, 0222-365862, 06-21809865, nhdejong@gmail.com

Vogelbeschermingszaken: Jos van den Berg, Kikkertstraat 41, 1795 AB De Cocksdorp, 06-22494483

PR-zaken: Marcel Wijnalda, Buytengors 61, 1791 WN Den Burg, 06-13271120

Waarnemingen: Arend Wassink, Postweg 64, 1795 JR De Cocksdorp, 0222-311699, arendwassink@texel.com

Redactie: Andri Binsbergen (a.binsbergen@texel.com), Lieuwe Dijkse (lieuwe.dijkse@elzenhout.nl), Wim Loning (wloning@hetnet.nl), Rob van Bemmelen (rvanbemmelen@gmail.com) en Klaas de Jong (nhdejong@gmail.com).

Ons adres is: Vogelwerkgroep Texel
Stengweg 14
1795 LG De Cocksdorp
vincent.stork@gmail.com

Onze website is: www.vwgtxel.nl

Contributie en lidmaatschap

ING-rekening 8417822 t.n.v. Vogelwerkgroep Texel te Den Hoorn

Lidmaatschap €13,50 per jaar, gezinslidmaatschap €15,- per jaar

Aanmelden bij Vincent Stork, vincent.stork@gmail.com, 0222-315140

Foto voorkant: René Pop ( )

Tekening achterkant en logo: Frits Jan Maas

Deze Skor is mede tot stand gekomen door Eetcafé De Rog.

Kopijsluitingsdatum volgende Skor:

15 april 2012

Daaropvolgende Skorren: 15 juni, 15 september, 15 november & 15 februari 2013.

* Vogelwerkgroep Texel heeft een ANBI-registratie voor de aftrekbaarheid van giften. Raadpleeg de penningmeester.

Van de redactie

Terwijl half Nederland met verlangen uitkijkt naar een winter met lekker veel ijs, sneeuwt het hevig als ik dit schrijf. Ik laat mijn schaatsen maar in het vet en pak mijn langlaufski's. Als mens moet je je voortdurend aanpassen aan de omstandigheden. Geen soort is zo flexibel als *Homo sapiens*. De meeste vogelsoorten hebben het bij dit weer moeilijk, vluchten naar zuidelijker oorden of proberen toch nog ergens in ons land hun kostje bij elkaar te scharrelen. Geen nood voor trouwe bezoekers aan onze voertafels, vetbollen, spekworsten of pindakaaspotten, maar wel voor talloze andere soorten. Het is ook te gek voor woorden. Vorige week verbaasden we ons nog over het extreem vroege voorjaar met bloeiende Madeliefjes, krokussen, maagdenpalm, Fluitenkruid zelfs, een duidelijk bewijs van het broeikas-effect, nu wintert het in heel Europa heviger dan we in jaren beleefd hebben. Als we ons beperken tot Texel en even niet denken aan de ellende elders, dan heeft dit winterweer toch ook zijn aantrekkelijke kanten. Nu doel ik niet op winterpret, sneeuwballen gooien, sleeën, schaatsen, skiën en zo, maar op de vogels. Hoe redden die zich? Wat krijgen we te zien van vogels die ten oosten en noorden van ons leven? Komt er een nieuwe influx van Pestvogels, krijgen we meer Brilduikers, zaagbekken, Vinken, Kepen, Sijzen, barmsijzen en Sneeuwgorzen deze kant op? Trek erop uit, kijk en tel!

Kijken en tellen doen wij vogelaars overal en altijd. In dit nummer van de Skor staan weer heel wat interessante artikelen over de resultaten van ons 'spieden en speuren in de vrije natuur' (het boek met die titel van Niko Tinbergen kan ik iedere natuurliefhebber aanbevelen). Giel Witte doet

Pestvogels

(foto: René Pop)

verslag van de weidevogelbescherming in 2011. In de serie 'Wad-en watervogeltellingen' richt Cor Smit de aandacht op de Aalscholver. In 'In de ban van de ring' sluit Adriaan Dijkse zijn serie over de Grauwe Ganzen af. Samen met een paar andere stukken, de excursieverslagen én de vaste rubrieken hebben we weer een aantrekkelijk nummer van de Skor samengesteld. Op grond van de ontvangen enquêteformulieren en de stemming op de Bonte Avond gaan we door met het opnemen van advertenties en is het uiterlijk van de Skor aangepast. Frits-Jan Maas maakte daarvoor nieuwe tekeningen.

Veel leesplezier!

Andri Binsbergen

Van het bestuur

Het leek een bijna vorstloze warme winter te worden en toen kregen we eind januari toch opeens nog echt winter. Zelfs op Texel zakte de temperatuur regelmatig tot ver onder nul. De Waddenzee begon met veel ijs steeds meer op een Siberisch landschap te lijken. Veel vogels zullen nog wel weggetrokken zijn in het begin van de vorstperiode. De achterblijvers kregen het snel moeilijk. Ganzen verschenen op ongebruikelijke plaatsen, Houtsnippen kwamen uit het bos en werden dagactief. Een aantal vogels heeft het niet overleefd; zo werden er relatief veel dode Scholeksters, Tureluurs, Rosse Grutto's en Houtsnippen gevonden. Dit zijn in de natuur duidelijk de momenten waarop de natuurlijke selectie plaatsvindt. Heb je te weinig reserves en ben je niet naar warmere oorden weggetrokken, dan kan dat de dood tot gevolg hebben. Een natuurlijke gang van zaken die er in de loop van de evolutie juist voor gezorgd heeft dat al die soorten zoveel moeilijke omstandigheden kunnen overleven. Voor ons vogelaars heeft de kou ook een aantal aantrekkelijke bijkomstigheden. Veel vogels verloren hun schuwheid, waardoor ze goed te zien waren en soorten als Nonnetjes en Grote Zaagbekken waren veel algemener op ons eiland dan normaal.

Op de Bonte Avond (en algemene ledenvergadering) is er gestemd over advertenties in de Skor. Een grote meerderheid had hiertegen geen bezwaar.

Op 30 maart vindt weer de jaarlijkse algemene ledenvergadering plaats (zie

Nonnetje

(foto: René Pop)

uitnodiging bij deze Skor). We hopen dat veel leden die zich betrokken voelen bij onze vereniging naar deze vergadering komen. We hebben de afgelopen tijd geprobeerd het VWG-logo te moderniseren en het vernieuwde logo wordt in deze Skor al voor het eerst gebruikt. We hopen dat jullie het, net als wij, een verbetering vinden. In de week voorafgaand aan de ALV zal een overzicht van onze activiteiten in 2011 te vinden (en te downloaden) zijn op onze website. Iedereen kan hier van te voren kennis van nemen; omdat we zuinig om willen gaan met papier, verstrekken wij dit overzicht niet meer geprint op de ALV.

De Texelse Courant biedt dit jaar, vanwege het 125-jarig jubileum van de krant, alle Texelse verenigingen een hele pagina in de krant aan. Wij hebben dat met beide handen aangepakt en we zijn nu ingepland voor de krant van 8 mei. Een mooie kans om ons, in het jaar van ons 30-jarig jubileum, naar buiten toe te presenteren.

Namens het bestuur van Vogelwerkgroep Texel,

Bernard Spaans

Agenda

Zaterdag 3 maart: wandeling naar de Hors en de Horsmeertjes onder leiding van Giel Witte. Verzamelen om 10 uur op de parkeerplaats bij de Horsmeertjes.

Zaterdag 10 maart: Slufter-opruimactie gecoördineerd door Staatsbosbeheer. Aanvang om 9.30 uur. Opgave via infobalie@ecomare.nl.

Zondag 11 maart: ganzentelling gecoördineerd door Martin de Jong. Als je een keer wilt helpen met de telling kun je contact opnemen met Klaas de Jong.

Zondag 18 maart: de 'vogel-aflevering' van de Natuurwijzer op Radio Texel met Lieuwe Dijkse en Klaas de Jong. Om 12.30u 'Nieuws uit de Natuur' door Sytske Dijkse. Te beluisteren op 106.1 fm of online via www.radiotexel.nl

Vrijdag 30 maart: jaarlijkse Algemene Ledenvergadering in StayOkay. Aanvang 20 uur, zaal open met koffie en thee om 19.30 uur. Na afloop 'de ultieme vogelquiz' van Arthur Oosterbaan!

Zaterdag 31 maart: 30-jaar-Vogelwerkgroep-Texel-jubileumexcursie! Excursie rond de Horsmeertjes onder leiding van Klaas de Jong. Verzamelen om 9 uur bij de parkeerplaats bij de Horsmeertjes.

Maandag 9 april: traditionele Paaswandeling langs polder Waal & Burg onder leiding van Hans & Giel Witte. Verzamelen om 10 uur bij boerderij De Reiger.

Zondag 15 april: 'vogel-aflevering' Natuurwijzer op Radio Texel. Zie 18 maart.

Vrijdag 20 en zaterdag 21 april: SOVON-jongerendag in Veldstudiecentrum Huize Wylerberg in Beek-Ubbergen. Zie www.sovon.nl

Zondag 22 april: ganzen- en zwanentelling, gecoördineerd door Martin de Jong. Als je wilt helpen met de telling kun je contact opnemen met Klaas de Jong.

Zondag 22 april: pelagische tocht vanuit Den Helder (aansluitend op de boot van 7u) met Pterodroma Adventures. Info & opgave via www.pterodroma.com

Dinsdag 1 mei: 30-jaar-Vogelwerkgroep-Texel-jubileumexcursie! Excursie op zoek naar baltsende Houtsnippen onder leiding van Adriaan Dijkse. Verzamelen om 21.30 uur bij de Tureluur in de Dennen.

Zaterdag 5 mei: 30-jaar-Vogelwerkgroep-Texel-jubileum-Big-Day! Per fiets of lopend kunnen teams van 2 tot 4 personen zoveel mogelijk soorten proberen te zien tussen 0.00 uur en 19 uur. Afsluiting en prijsuitreiking in restaurant De Robbenjager. Opgave bij Martin de Jong: martindejong@texel.com

Zondag 6 mei: Texelse Vogelkijkdag, georganiseerd door Vogelinformatiecentrum De Verrekijker en Natuurmonumenten, inclusief natuurmarkt, verrekijkershow en diverse workshops.

Meer informatie over de activiteiten:

Klaas de Jong: nhdejong@gmail.com (bij voorkeur) of 06-21809865

Uitzonderlijk: zomaar een dag in januari

Op 13 januari was ik getuige van een waar spektakel in de Slufter nabij de uitkijkpost bij de Zwarte Keet. In de Slufter waren tijdens hoog water erg veel vogels aanwezig, waaronder veel Goudplevieren en een groep van ongeveer 450 Kieviten. Er zat een Slechtvalk vlakbij het Diepe Gat die plotseling begon te jagen op de Kieviten. Al snel kwam er een tweede Slechtvalk bij die een Kievit apart wist te krijgen van de groep. Er kwam zelfs nog een derde Slechtvalk bij, zodat de Kievit het wel erg benauwd kreeg. Eén Slechtvalk bleef boven de duinen hangen en joeg de Kievit terug als die probeerde te ontsnappen naar het land. De andere Slechtvalk deed hetzelfde boven de Slufter. De derde deed aanvallen op de Kievit.

Slechtvalk

(foto: Hans Jansen)

Die wist deze steeds met prachtige duikelingen af te slaan. De voorstelling duurde enkele minuten, toen de Kievit toch naar het land wist te ontsnappen achtervolgd door de Slechtvalken. Toen ik snel omgelopen was, zag ik de drie Slechtvalken naast elkaar tegen de wind boven de duinen hangen. De Kievit was kennelijk ontsnapt. Voor de Slechtvalken was het zeker allemaal een spelletje, want een Kievit moeten ze met z'n drieën toch wel aan kunnen. Al met al toch wel een heel leuke waarneming op zomaar een dag in januari.

Giel Witte

VOGELINFORMATIECENTRUM

Kikkertstraat 42
De Cocksdorp
www.deverrekieker.nl
0222-316249

6 mei vogelkijkdag de Robbenjager

- Vogelinformatie
- Verrekijkers
- Telescopen
- Vogelvoer
- Nestkasten
- Voerhuisjes
- Natuurboeken
- Vogel DVD's en - cd's

Manfrotto

VERREKIJKERSPECIALIST

Prins Hendrik ligt nabij de vogelgebieden “de Schorren”, “de Bol”, “de Slufter” en het nieuwe natuurgebied “Utopia”. U kunt bij ons verblijven in ons comfortabele familiehotel of in één van onze vrijstaande 6 persoons vakantiewoningen.

Tevens kunt u genieten van onze Texelse specialiteiten in ons restaurant.

Voor informatie en/of reserveringen:

Hotel, Bungalowpark en Restaurant
Prins Hendrik Texel

Telefoon 0222/363020

www.prins-hendrik.nl

info@prins-hendrik.nl

Stuifweg 13, 1794 HA Oosterend

Wad- en watervogeltellingen op Texel, 1980-2010: de Aalscholver

De Aalscholver is een grote, zwarte en vrij slanke watervogel die vooral bekend is vanwege de karakteristieke houding waarin hij met open vleugels zijn lichaamsveren droogt. Aalscholvers hebben een slanke snavel en geheel zwart verenkleed met in het voorjaar een witte vlek boven de poten, die vooral in vlucht opvalt. Daarnaast hebben ze in het broedkleed een witte keel, gele snavelbasis, grijze nek en een kleine kuif. In het winterkleed is van deze opsmuk alleen een gelige snavelbasis en een grijze keel over. Eerstejaars vogels zijn herkenbaar aan een grijswitte buik. Ook in vlucht zijn Aalscholvers vaak goed herkenbaar. Ze vliegen in lange slierten of een V-vorm, waarbij snelle vleugelslagen en glijvluchten elkaar afwisselen. Het zijn viseters die behalve in groot open water, waaronder de Noordzee en de Waddenzee, ook in kleine polderslootjes kunnen worden aangetroffen, en langdurig kunnen duiken.

Aalscholver

(foto: Cor Smit)

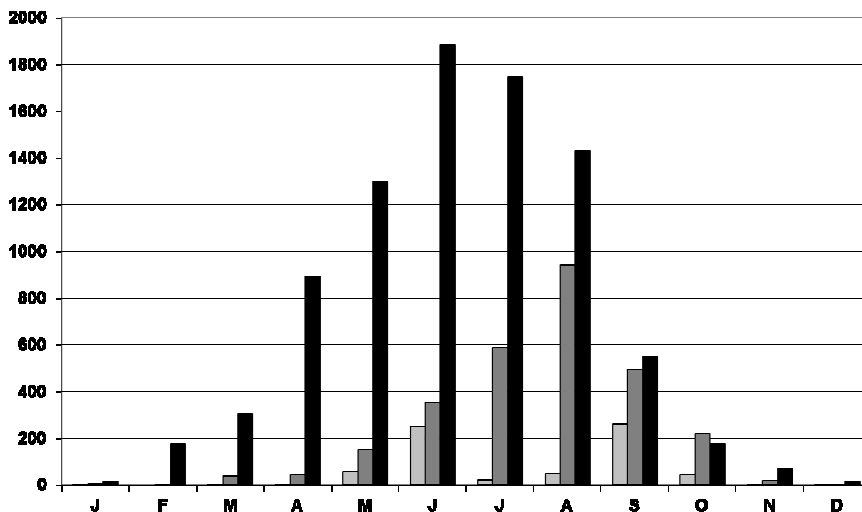
Er worden twee ondersoorten onderscheiden. De in Nederland broedende ondersoort *sinensis* is broedvogel langs de kusten van het Europese continent en in moerasbossen in de buurt van grote en kleinere meren in het binnenland. De ondersoort *carbo* broedt op rotskusten langs de Noordzee en het Noord-Atlantische kustgebied en is in het veld, buiten de broedtijd, vrijwel niet te onderscheiden van *sinensis*. Deze ondersoort *carbo* heeft zich in 2008 als broedvogel in Nederland gevestigd (Boele *et*

al. 2011) en is buiten de broedtijd incidenteel in Nederland vastgesteld. Op basis van vondsten van op Helgoland aangetroffen vogels (Flore & Hüppop 1997) mogen we echter aannemen dat deze ondersoort ook bij ons als doortrekker en wintergast algemener is.

Voorkomen

In Nederland is de soort van oudsher een bewoner van kustgebieden, moerassen en meren, maar door bejaging en vervolging door vissers en bouseigenaren gedurende vele eeuwen was het broedgebied in Nederland erg beperkt geworden. In het begin van de jaren '60 van de vorige eeuw waren er nog maar twee kolonies aanwezig (Naardermeer en Wanneperveen, samen ongeveer 1150 paren - Bijlsma *et al.* 2001). Pas na beëindiging van de vervolging in het midden van de jaren '60 heeft de soort zich weer uitgebreid naar een veel groter aantal broedkolonies, waaronder twee op Texel (Muy, Geul). Het aantal broedparen in Nederland werd in 2009 geschat op 23.000-24.000 en lijkt zich, na jaren van groei, inmiddels te stabiliseren (Boele *et al.* 2011).

Figuur 1. De gemiddelde aantallen Aalscholvers op Texel per maand, uitgesplitst over 3 perioden. Met de lichtgrijze balken zijn de gemiddelde aantallen in de jaren 1980-'89 weergegeven, met de donkergrijze balken de gemiddelde aantallen in 1990-'99 en met de zwarte balken de gemiddelde aantallen in de jaren 2000-'10 (en voor januari en mei ook 2011).

De aanwezigheid van de Aalscholver als broedvogel op Texel is geen nieuw verschijnsel. De soort broedde hier in kleine aantallen ook al in 1890 "in bomen rond eendenkooien", onder andere in de kooi van Westergeest, maar is rond 1900

verdwenen nadat de nesten daar door schoolkinderen waren weggehaald (onder toezien van Thijssen - Dijkse 1996). Sinds 1999 is de Aalscholver weer op Texel gaan broeden (Stork 2008). Het aantal broedparen is inmiddels gestegen naar 1100-1300 in de jaren 2007-2010. Ook op Texel lijken de aanwezige aantallen zich de laatste jaren te stabiliseren (Stork 2011).

De Aalscholver wordt in de afgelopen 10 jaren van februari tot en met oktober in vrij grote aantallen op Texel aangetroffen (figuur 1). In juli en augustus gaat het tegenwoordig soms om meer dan 2000 vogels. In Nederland broedende Aalscholvers overwinteren in een gebied dat zich uitstrekt van Frankrijk, Spanje en het westelijk deel van de Middellandse Zee tot in Tunesië (Bijlsma *et al.* 2001).

Voedsel

Het voedsel van de Aalscholver in de Waddenzee bestaat voor het overgrote deel uit kleine platvis, vooral Schol (79%) en in mindere mate Schar, Bot en een beetje Tong (Leopold *et al.* 1998). In het voorjaar worden soms ook in het water zwemmende Zagers (*Alitta virens*) gegeten en sommige Aalscholvers lijken zich hierop te specialiseren (Leopold & Van Damme 2002). Het dieet van de vogels die op de Noordzee foerageren is zeer gevarieerd en bestaat uit alles wat voorhanden is: veel platvis, maar ook Zandspiering, Kleine Zeenaald en Driedoornige Stekelbaars (Van Damme 1994). In het binnenwater wordt vooral rondvis van 10-25 cm gegeten, zoals Spiering, Pos, Baars, Snoekbaars en Blankvoorn (Bijlsma *et al.* 2001).

Populatiegrootte

Het totaal aantal broedvogels in het internationale Waddengebied werd in 2001 geschat op 2337 paren, waarvan ruim 50% in het Nederlandse deel. Sindsdien zal dit aantal sterk zijn toegenomen. Het totaal aantal aanwezige Aalscholvers in de herfst bedraagt ongeveer 25.000 vogels. In de winter lagen de aantallen in de jaren 2000-2007 op 3500 (Laursen *et al.* 2010). Dit betekent dat in de herfst ongeveer 7% van de internationale Waddenzee-populatie op Texel aanwezig is.

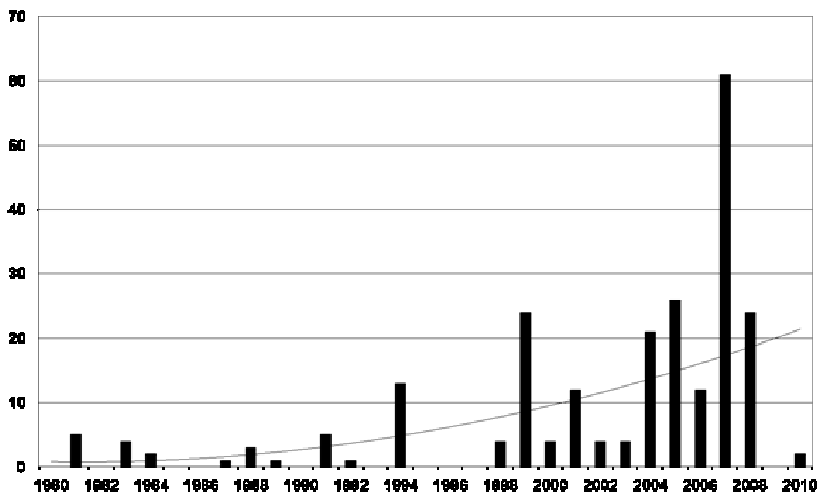
De grootte van de Europese broedpopulatie van de ondersoort *sinensis* wordt geschat op 380.000-450.000 vogels (Delany *et al.* 2009). Nederland is een belangrijk doortrekgebied: in augustus is ongeveer 10% van de Europese populatie in ons land aanwezig. De aantallen in ons land vertonen vanaf midden jaren '90 een dalende trend (Hornman *et al.* 2011). De betekenis van Texel voor de Aalscholver is, gelet op de hierboven genoemde forse aantallen, vrij gering. Het aanwezige aantal in de piektijd vormt 0,5% van de internationale populatie.

Fenologie

Uit de resultaten van de sinds 1980 gehouden wad- en watervogeltellingen blijkt dat tegenwoordig de grootste aantallen in juni en juli aanwezig zijn (figuur 1) en dat er in

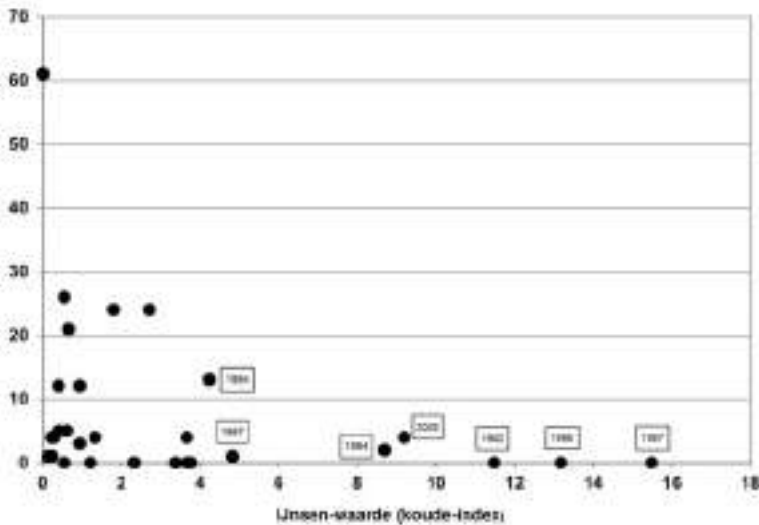
vrijwel alle maanden sprake is van een sterke groei. In het voorjaar en in de zomer wordt het aantal in hoge mate bepaald door de aanwezige broedvogels. De piek in de aanwezige aantallen in de jaren 1991-2000 lag echter in augustus. Het verschil tussen deze en de huidige situatie wordt waarschijnlijk veroorzaakt door de toename van de lokale broedvogels. Tegenwoordig gaat het in de piektijd vooral om lokale broedvogels, in de periode 1990-'99 ging het alleen nog maar om pleisterende en doortrekkende vogels van elders. Uit waarnemingen uit de jaren '90 van gekleurde vogels bleek een deel van de vogels afkomstig te zijn uit de Oostvaardersplassen (Dijksen 1996).

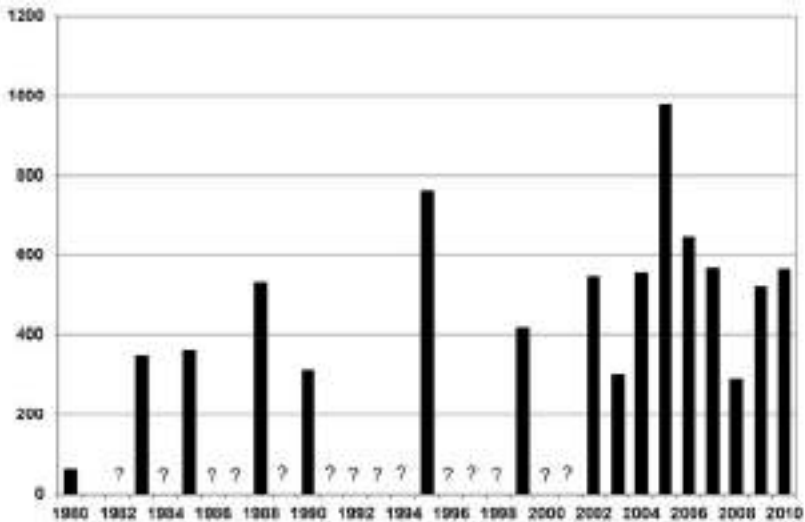
Figuur 2. Aantallen Aalscholvers op Texel in januari op basis van de wad- en watervogeltellingen van 1980-2011.

Verspreiding van de soort op Texel

De lage aantallen in januari zijn her en der op het eiland aanwezig, de grootste aantallen in Waal en Burg. Het verspreidingsbeeld van Aalscholvers tijdens de broedtijd en de maanden ervoor en erna wordt in hoge mate bepaald door de aantallen vogels die in of rond de broedkolonies aanwezig zijn. In september is verreweg het grootste deel aanwezig op de Schorren (55%), veel kleinere aantallen worden elders langs de wadkant gezien en in de Mokbaai en de Slufter. In deze maand zijn opvallend lage aantallen aanwezig in de polders op het noordelijk deel van het eiland (Eierland, Het Noorden).

Figuur 3. De aantallen Aalscholvers op Texel in januari in de jaren 1980-2008 in relatie tot koude in de maanden november tot en met de teldatum, uitgaande van KNMI-temperatuurgegevens van De Kooy (Den Helder). De kou is uitgedrukt door middel van de Jansen-index waarin de minimum- en maximumtemperaturen onder nul en minimumtemperaturen onder -10 zijn verwerkt. De in de figuur opgenomen jaartallen hebben betrekking op de telling in januari in dat jaar.

Figuur 4. Aantallen Aalscholvers op Texel in september op basis van de wad- en watervogeltellingen van 1980-2010. In de jaren die zijn gemerkt met een ? is geen telling uitgevoerd.

plaatsen nieuwe kolonies gevormd. De toename van de soort als broedvogel in Nederland weerspiegelt zich ook in de aantallen die op Texel worden waargenomen. De resultaten van wadvogeltellingen in januari laten een toename zien van slechts enkele vogels en vaak niets in de jaren '80 en '90 naar soms enkele tientallen vogels in de jaren '00 (figuur 2). Hieruit wordt duidelijk dat de aantallen in deze maand maar weinig voorstellen. Uit figuur 3 blijkt dat de Aalscholver een gevoelige soort is voor lage temperaturen. Al na enkele dagen vorst vertrekken vrijwel alle Aalscholvers van Texel.

Figuur 1 heeft al laten zien dat de toename zich niet beperkt tot alleen januari. Uit deze figuur blijkt ook dat de aantalstoename in september verhoudingsgewijs veel kleiner is dan in andere maanden (figuur 4). De reden is dat er in deze maand, zowel tegenwoordig als in het verleden, vrij veel doortrekkers aanwezig waren. De aantallen in november en mei (beide niet in een figuur weergegeven) vertonen een veel sterkere toename, die in mei overigens pas vanaf 2004. De toename in mei heeft vooral te maken met de snelle opmars van het aantal broedparen.

Cor Smit

Literatuur

- Bijsma, R.G., F. Hustings, & C.J. Camphuysen, 2001. Avifauna van Nederland, deel 2. Algemene en schaarse vogels van Nederland. GMB Uitgeverij/KNNV uitgeverij, Haarlem/Utrecht, 496p.
- Boele, A., Van Bruggen, J., Van Dijk, A.J., Hustings, F., Vergeer, J.-W., Plate, C.L., 2011. Broedvogels in Nederland in 2009. SOVON monitoringrapport 2011/'01, Beek-Ubbergen, 152p.
- Delany, S., Scott, D., Dodman, T., D. Stroud (eds.), 2009. An Atlas of Wader Populations in Africa and Western Eurasia. Wetlands International, Wageningen, 521p.
- Dijksen, A.J., 1996. Vogels op het Gouwe Boltje. Een volledig overzicht van de Avifauna van Texel. Langeveld & De Rooy, Den Burg, 533p.
- Flore, B.O., Hüppop, O., 1997. Numbers, migration and origin of Cormorants *Phalacrocorax carbo* at a wintering site on the Island of Helgoland (German Bight, North Sea). Journal für Ornithologie 138, 253-270.
- Hornman, M., Hustings, F., Koffijberg, K., Van Winden, E., SOVON Ganzen- en Zwanenwerkgroep, Soldaat, L., 2011. Watervogels in Nederland in 2008/2009. SOVON-monitoringrapport 2011.003, Waterdienst-rapport BM 10/24. SOVON Vogelonderzoek, Nijmegen, 124p.
- Laursen, K., Blew, J., Eskildsen, K., Günther, K., Hälterlein, B., Kleefstra, R., Lüerßen, G., Potel, P. & Schrader, S., 2010. Migratory Waterbirds in the Wadden Sea 1987- 2008. Trend, Phenology, Distribution and Climate Aspects. Wadden Sea Ecosystem No. 30. Common Wadden Sea Secretariat, Joint Monitoring Group of Migratory Birds in the Wadden Sea, Wilhelmshaven, Germany, 170p.
- Leopold, M.F., Van Damme, C.J.G., Van der Veer, H.W., 1998. Diet of cormorants and the impact of cormorant predation on juvenile flatfish in the Dutch Wadden Sea. Journal of Sea Research 40, 93-107.
- Leopold, M.F., Van Damme, C., 2002. The Great Cormorant *Phalacrocorax carbo* and polychaetes: can worms sometimes be a prey of a piscivorous species? Journal of Sea Research 40, 93-107.
- Stork V.E. (red.), 2008. Ornithologisch jaarverslag 2007. Vogelwerkgroep Texel, De Cocksdorp, 72p.
- Stork V.E. (red.), 2011. Ornithologisch jaarverslag 2010. Vogelwerkgroep Texel, De Cocksdorp, 80p.
- Van Damme, C., 1994. Het voedsel van Aalscholvers *Phalacrocorax carbo* op Terschelling in de nazomer. Sula 8, 235-237.
- Van den Berg, A.B., Bosman, C.A.W., 1999. Zeldzame vogels van Nederland. GMB Uitgeverij, Haarlem/Stichting Uitgeverij KNNV, Utrecht, 397p.

Eindejaarsvogelexcursie naar de Lange Dam

De traditioneel laatste excursie van het jaar van Vogelwerkgroep Texel was in 2011 op 27 december gepland. Blijkbaar gaat dit al jaren en jaren zo, maar ik hoorde er pas van toen ik een tweet las van de Texelse Courant op Twitter. Er werden vogels beloofd als Ruigpootbuizerd, Frater en Strandleeuwerik en ik kan al verklappen, ze waren er allemaal.

(foto: Peter van der Wijst)

Aangezien we al jaren op Texel komen en de laatste jaren ook rond Kerst en Oud/Nieuw, had ik er al een paar mee kunnen maken. Helaas mocht het niet zo zijn. Ik weet niet of ze andere jaren ook zo leuk waren, maar ik heb mij in ieder geval prima vermaakt. Als het lukt dan ben ik er volgend jaar weer bij. En dan als lid van de VWG.

De organisatie door Vincent Stork en Klaas de Jong was prima. Om 10 uur verzamelde zich een aardig groepje belangstellenden op de parkeerplaats bij Paal 28. Na even voorstellen en een inventarisatie van liefhebbers voor snert na afloop, ging het gezelschap op pad. Nog voor vertrek werden er al een paar Nijlganzen gezien, maar die hadden zich al weer snel uit de vleugels gemaakt.

Het eerste stukje was even wat sneller doorstappen, want daar was nog niet veel te zien. Allemaal relatief natuurlijk, want Wim had al snel tussen het aangespoelde spul van de laatste springvloed een huisje van een Muizenoor gevonden. Dat is een slakje.

Verder was hij langs de hele route nog op zoek naar andere dingen dan vogels, zoals Winterpostelein. Ook leuk.

Bij de eerste stops werd gekeken naar Blauwe kiekendief, Bergeend, Wilde Eend, Smient, Pijlstaart en zelfs een Brilduiker werd gespot. Ook nog Zilverplevier en Steenloper lieten zich bekijken, terwijl er achter ons uit de struiken geluiden kwamen van Roodborst, Merel, Winterkoning en Heggenmus.

Ikzelf ontdekte boven de duinenrij verderop een biddende Ruigpootbuizerd. Die liet zich een poos goed bekijken, zodat iedereen de kans had om de vogel even door een van de telescopen te zien.

Net voordat we het strand op gingen was er even een pauze. Vincent en Klaas toverden zomaar ineens koffie, thee, limonade en koekjes tevoorschijn. Tevens werd even gepolst bij de niet-leden of die status gewijzigd kon worden.

Het gezelschap ging weer verder en direct kwam er een groepje Fraters langs dansen, net als enkele Oeverpiepers. Een Slechtvalk was op zoek naar eten, maar hij moest nog even geduld hebben.

Een Buizerd op een paaltje, Wulp, Tureluur, Kanoet, Wilde Eend, Smient, Wintertaling en Scholekster scharrelden rond. Een drietal Slobeenden vloog op en de Rotganzen deden ook regelmatig een rondje. Nog een paar Krakeenden in een plasje.

En jawel, daar waren ze, vijf Strandleeuweriken foerageerden verderop. Terwijl ik er naar keek via mijn telescoop rolden er nog een paar Fraters het beeld in. Prachtig.

Nabij de monding van de kreek konden we ineens alle meeuwensoorten bekijken: Grote en Kleine Mantelmeeuw, Zilvermeeuw, Stormmeeuw en Kokmeeuw.

(foto: Peter van der Wijst)

Op de terugweg over het strand zagen we nog Steenlopers en Drieteenstrandlopers voor het water uit rennen. En na die wandeling van bijna drie uur waren we toe aan lekkere erwtensoep bij Strandpaviljoen Paal 28.

Vincent en Klaas, bedankt voor een mooie excursie en natuurlijk verder iedereen die mee liep voor alle gesprekken. En ik wens de lezer een vogelrijk 2012!

Peter van der Wijst

In de ban van de ring: Grauwe Ganzen met halsbanden - deel 3 – de ‘Texel-zwervers’ en de ‘thuisploeg’

Na de ‘overkanters’, Grauwe Ganzen die buiten Texel geringd werden en op het eiland werden afgelezen en de ‘avonturiers’, ganzen die op Texel geringd zijn en buiten het eiland werden afgelezen, dan nu over de dieren die hier werden geringd, maar nooit verder kwamen dan een locatie op Texel (Texel-zwervers). Onder de thuisploeg versta ik de ganzen die in het Grote Vlak geringd zijn en die vooral langs de Rommelpot en Oude Weg huizen, het gebied waar ik het meest intensief kijk. Ik behandel deze groepen hier samen, omdat er geen opvallend verschillend gedrag is.

PKK en zijn vrouw op het ijs langs de Rommelpot

(foto: Adriaan Dijkse/Foto Fitis)

Veel standvogels

Van de 76 Texelse halsbandcombinaties die ik gezien heb, behoren er volgens geese.org maar liefst 56 tot deze groepen. Ter herinnering, deze verslagen gaan steeds alleen over de ganzen die ik gezien heb. 74% van de dieren is dus niet erg avontuurlijk. Hierbij nog een voorbehoud, het feit dat ze nooit elders zijn afgelezen wil niet zeggen dat ze nooit buiten Texel zijn geweest. Als ze voor enkele dagen ergens op een goede ganzenlocatie in de kop van Noord-Holland of in Fryslân verbleven en er waren in die tijd geen waarnemers, dan worden ze natuurlijk ook niet geregistreerd!

De indeling in de vier groepen is een uitvinding van mij en natuurlijk arbitrair. Ik noem een vogel die buiten Texel gezien wordt een avonturier. Maar een Grauwe Gans uit

het Grote Vlak die naar het Huisduinerpoldertje vliegt, een avonturier dus, blijft in feite dicht bij huis dan een exemplaar van die plaats dat bij de Roggesloot opduikt, maar krijgt dus niet de benaming avonturier. We zijn geneigd te denken dat de meeste vogels liever niet over water vliegen. Of dat voor Grauwe Ganzen opgaat, is de vraag. Zeker als het om zo'n klein stukje als het Marsdiep gaat en de dieren de overkant zien liggen. Onze Waddenzee is eigenlijk een meer, en naar wereldmaatstaven gerekend een klein meer.

De onderzoekers hebben ook nog de gegevens van de met een datalogger gehalsbande dieren en hebben een meer exact beeld van wat deze ganzen in de loop van deze periode deden. Waarschijnlijk zullen zij hier nog wel melding van doen, maar ook uit de gegevens van de aflezingen valt een beeld te reconstrueren. In principe lijkt het zo te zijn dat de ganzen zo dicht mogelijk bij de ringplaats, is de broedplaats, blijven. De thuisploeg uit het Grote Vlak verblijft bijvoorbeeld verreweg het meest direct achter de duinen langs de Rommelpot. Ze vinden daar een foerageerplek op grasland en akkers en rusten en drinken in het Staatsbosbeheergebied. Bij verstoring, zoals laag overvliegende vliegtuigjes of verjaging met het geweer, vluchten ze naar het Grote Vlak waar ze ook slapen. Liggen er wat verder in de Hemmer of richting Waalenburg goede foerageerterreinen, dan vliegen ze daarheen. En vanaf die plaatsen belanden ze dan ook weleens in Waalenburg of verder. Maar daar blijven ze zelden lang hangen.

Op Texel zijn op drie plaatsen Grauwe Ganzen van halsbanden voorzien. Bijna allemaal met donkergroene banden en enkele met een witte (de dataloggers). In 2009 in Waalenburg (ganzen met in de code een S en twee dwarsstaande letters) en in 2010 in Dijkmanshuizen (ganzen met een F en twee dwarsletters) en in het Grote Vlak (ganzen met een P en twee dwarsletters).

Als we naar de kaartjes met afleeslocaties kijken, lijkt er een klein verschil in actieradius tussen deze groepen te zijn. De Waalenburg-ganzen zijn over het algemeen het minst zwerflustig. De aflezingen concentreren zich in het gebied zelf en het zuidelijk deel van polder Eierland. Soms duiken er enkele op in De Nederlanden en af en toe één in de Ploegelanden en langs de Rommelpot. Ooit zag ik een S-halsband in de broedtijd, april, in het Duinpark, maar ik kon de exacte code niet aflezen. Dit dier was gepaard en gedroeg zich druk gakkend territoriaal, maar broedde er toch niet. Maar dit zijn eigenlijk uitzonderingen. Ook de oostkust van Texel wordt relatief weinig aangedaan en in Dijkmanshuizen is nog nooit een gans uit Waalenburg gezien!

Grote-Vlak-ganzen

De dieren uit het Grote Vlak lijken wat 'flexibeler'. Dit uiteraard allemaal buiten de 26% van de ganzen die Texel voor een kortere of langere tijd verlieten. De uiterste waarnemingen van P-halsbanden, Grote-Vlak-dieren dus, zijn op Texel van PHL, PKL en

PHY. PHL werd eenmalig zuidelijk van de Roggesloot afgelezen door Pieter Duin en PKL in het zuidelijk deel van polder De Eendracht. PKL is overigens geen echte Grauwe, maar een Boerengans, een fors dier met veel witte vlekken. PKL (mannetje) is al twee jaar gepaard met PHG, maar de eieren worden kennelijk ieder jaar succesvol geprikt; ik zag ze nooit met jongen. Daarbij aangenomen dat ze meedoen aan het broedproces. Maar ze zijn wel altijd samen. Zelden lopen ze verder dan een paar meter van elkaar. PHY ten slotte werd door Laurens van Kooten gezien in het noordelijk deel van polder De Eendracht.

De ganzen uit het Grote Vlak worden regelmatig afgelezen in Waalenburg en huizen ook nog wel eens zuidelijker, nabij of in de Mokbaai, of oostelijker, nabij De Schans, maar het zijn geen wereldveroveraars. Er werd er ooit maar één buiten Texel gezien.

Dijkmanshuizen-ganzen

Ganzen uit Dijkmanshuizen vliegen misschien nog het meest rond, maar niet 'helemaal' naar de westkant. Langs de Oude Weg zag ik eenmaal een groepje van zeven F-ganzen, afzonderlijk van de grote groep, dicht bij elkaar en zeer onwennig. Na een paar uur waren ze weer vertrokken uit deze voor hen kennelijk vreemde wereld. Later werd hier onder de duinen nog een enkele maal een eenling uit Dijkmanshuizen afgelezen.

Wel vliegen de dieren uit dit gebied heel vaak naar Waalenburg. Verder worden ze vooral langs de oostkust gezien, van de Schans in het zuiden, via hun eigen gebied, de Bol, het Noorden en de Eendracht tot aan de Roggesloot in het noorden.

Aflezen gaat door

Na de publicatie van het eerste deel van dit drieluik zijn er al weer enkele maanden verstreken en zijn er dus ook weer flink wat nieuwe data verzameld. Het ligt niet in de bedoeling die hier allemaal nog te gaan noemen of de artikelen aan te vullen. Mijn verhalen waren een tussenbeeld en ook bedoeld om te laten zien hoe spannend of leuk of informatief het kan worden als je geregeld ringen afleest. Omdat onze Grauwe Ganzen geen lange-afstandstrekkingen zijn, komen er veel meldingen binnen en krijg je snel een aardig beeld. Bij het aflezen van ringen van echte trekkers is de kick natuurlijk ook nog eens dat zo'n vogel soms van (heel) ver komt.

Mijn ervaring is inmiddels dat het moeilijker wordt een gans met een halsband te vinden. Dat betekent waarschijnlijk dat er al aardig wat dieren inmiddels niet meer leven. Grauwe Ganzen kunnen heel oud worden. Tot 20 jaar zelfs, maar de gemiddelde levensverwachting van een adulte Grauwe Gans is volgens de literatuur 3 tot 8 jaar. We mogen dus meer uitvallers gaan verwachten. Die uitval wordt waarschijnlijk vooral veroorzaakt door het afschot op of langs kwetsbare percelen. In de winter 2010-'11 zouden op Texel rond de 1500 Grauwe Ganzen zijn geschoten en

ook afgelopen herfst en winter hebben de jagers zich niet onbetuigd gelaten. Er moeten dus bijna wel vogels met nekbanden bij de slachtoffers gezeten hebben, maar misschien zijn er ook wel andere doodsoorzaken.

PGY dood langs de Rommelpot

(foto: Adriaan Dijkse/Foto Fitis)

Op 31 januari vond ik een van 'mijn' Grote-Vlak-ganzen, PGY, dood langs de Rommelpot, dat wil zeggen als een vers karkas. Een adulte Grote Mantelmeeuw had hem al aardig leeggegeten en afgekloven. Hoe de gans aan zijn einde gekomen is, is onbekend. Drie dagen daarvoor had Mardik Leopold hem nog in een groepje op dezelfde plaats zien lopen, ogenschijnlijk gezond. Dat een mantelmeeuw een Grauwe Gans zou weten te doden lijkt een te sterk verhaal dus waarschijnlijk had PGY toch wat onder de leden. Hagelkorrels of een ziekte?

Tot slot

Er zal ook in de komende jaren nog veel over de Grauwe Ganzen gesproken en geschreven worden, ook in de Skor. Over aflezingen van halsbanden komt zelfs nog een artikel: Mardik Leopold heeft alle waarnemingen uit de database van ganzen die niet op Texel zijn geringd, maar hier wel zijn waargenomen, geanalyseerd en zal daarover nog verslag doen.

Adriaan Dijkse

De Bonte Avond van 2011

Op vrijdagavond 16 december organiseerde de VWG zoals al een lange reeks van jaren (wie weet hoe lang?) een Bonte Avond. Eerst werd een korte extra Algemene Ledenvergadering gehouden. Daar werd mede naar aanleiding van de enquête over de Skor, besloten enkele advertenties in het blad op te blijven nemen.

De opzet van de Bonte Avond is dat een aantal mensen in korte bijdragen iets vertelt over of laat zien van vogels. Natuurlijk zijn meer algemene zaken ook leuk.

Deze keer begon Jos van den Berg met een prachtige serie foto's van soorten die in 2011 werden gezien. Er waren foto's van een aantal zeldzaamheden zoals Grote Franjepoot, Kaspische Plevier (in vol broedkleed, wondermooi!) en Daurische Klauwier. Ook wat minder bijzondere vogels passeerden de revue met Bladkoning en Aziatische Roodborsttapuit. En ook de foto's van een 'gewone' Tapuit, interessant baltsgedrag van een Veldleeuwerik en een groepje Wilde Zwanen waren om van te smullen.

Na Jos liet Lieuwe Dijkse namens de Kerkuilenwerkgroep een powerpointpresentatie zien, samengesteld door Jan van der Star die we wel de motor van die groep mogen noemen. Zonder overigens de anderen te kort te willen doen. Ook zagen we beelden van de uilen voor het nest en er in, met een infraroodcamera gemaakt in het holst van de nacht en een filmpje van het ringen van de jongen.

Voor de pauze kwam ook Adriaan Dijkse aan bod met een serie plaatjes van actieve vogelwerkgroepers. Dat wil zeggen eerst van enkele feestelijke activiteiten van de laatste jaren: de opening van de nieuwe kleine Helgolandinstallatie in de Korverskooi en de jubileumbarbecue in De Dennen. Daarna meer werkactiviteiten: het assisteren bij de ganzenvangst in Waalenburg (om ze met halsbanden te ringen), hooiers in december en krenteneerders bij de nieuwe brug bij Dijkmanshuizen. Misschien raadselachtige termen voor leden die er niet waren: ja jullie hebben wat gemist! Het was inderdaad jammer dat er buiten het bestuur om niet meer dan 22 mensen waren.

Na de pauze werd aandacht besteed aan (vogel)kunst. Anna Sikkers liet een eigen schilderij zien met twee Roerdompen. Het bijzondere was dat als het licht uitging er ineens vijf Roerdompen te zien waren! Geschilderd met, ook voor de kunstenaars, onzichtbare in het donker oplichtende verf. Het was het enige werk dat zij op deze manier gemaakt heeft, maar er kwamen direct suggesties los om meer nachtvogels te schilderen, waarbij natuurlijk Kerkuilen.

Toen was het tijd voor de inmiddels ook al klassieke mysterybird-competitie. Adriaan had weer een leuke serie vogels uitgezocht waarop de dieren meestal deels te zien waren of van lastige soorten wel goed in beeld gebracht. Maar er moest ook geteld of geschat worden. Ditmaal een klein deel van de Grote Sternkolonie in De Petten. Het

waren er 264 en Henk Brugge kwam met de bewonderenswaardige prestatie om er 263 te tellen of te schatten. Toeval? Geluk? Of gewoon ijzersterk? Enkele goede vogelaars struikelden over het plaatje van mysterybirders bezig een touw rond een Dwergsternkolonie te spannen. En de meesten kwamen niet uit de foto van een heel gewone soort: de Putter. Als je de foto hierbij ziet, is het misschien duidelijk waarom.

Eén van de quizvragen uit de Mystery Bird Quiz 2011

(foto: Adriaan Dijkse/Foto Fitis)

Uiteindelijk kwamen twee leden uit op 14 goede antwoorden van de in totaal 16 vragen: Lieuwe Dijkse (absoluut zonder voorkennis!) en Giel Witte. Bij het tonen van een extra plaat van een groepje vliegende Grauwe Franjepoten boven zee, sneuvelde Lieuwe, zodat Giel de uiteindelijke winnaar werd en met een gloednieuwe wisselbokaal naar huis kon gaan.

Het officiële einde was daarmee bereikt, maar velen bleven nog wat hangen om over van alles en nog wat, maar vooral over vogels te praten. Dat was natuurlijk ook al vooraf gebeurd en in de pauze, want daar is de Bonte Avond ook voor. Elkaar weer eens zien en spreken buiten het veld.

Adriaan Dijkse

Weidevogelbescherming in 2011

Voordat het seizoen begon hebben we, net als in 2010, een cursus 'Weidevogelbescherming' georganiseerd. Het was een cursus van één avond en was eigenlijk bedoeld als vervolgcursus voor de beschermers van vorig jaar. Er waren 14 deelnemers waaronder vier nieuwe vrijwilligers. De startavond vond plaats op 14 maart, zoals gebruikelijk in De Wielewaal.

Kievit met pul

(foto: René Pop)

Op deze avond werd extra aandacht gegeven aan de veiligheid van een legsel. Voor beschermers houdt dat in dat het nest zo min mogelijk wordt bezocht, maar dat de nestresultaten wel gevolgd worden. Dit kan door bij een controle zo ver mogelijk langs het nest te lopen. Dit om predators niet op het spoor te brengen. Ook kwam de zichtbaarheid van de markeerstokjes ter sprake. Tegen de zon in kan dit een probleem opleveren. Er is een proef gedaan om de stokjes te voorzien van een geel vaantje. Dit maakt de stok wel beter zichtbaar, maar vooral bij het uitrijden van drijfmest blijft het probleem spelen. Te veel zichtbaarheid gaat weer predators aantrekken.

Het voorjaar kenmerkte zich door extreme droogte en vrij lage temperaturen. Al met al geen gunstige omstandigheden voor Kieviten. Deze bleven daardoor achter in aantal en begonnen ook later met broeden. Ook de Grutto's en Scholeksters hadden

eerst problemen met de droogte, maar die begonnen laat met hun broedsels, zodat die in tweede instantie toch nog aardig terechtkwamen. Pas in juni kwam er weer wat regen van betekenis. Erg late pullen hadden dit jaar dus de beste kansen.

We zijn dit jaar met 30 vrijwilligers het land ingegaan om nesten te beschermen. Van hen was een deel nieuw, zodat die met een meer ervaren zoeker meeliepen.

De resultaten waren dit jaar, mede door de droogte, erg magertjes. Leuk waren de vondsten van de weidezangvogels en van vier Eiders die lekker in het bouwland zaten.

Scholekster met pul

(foto: René Pop)

Legsels per soort 2011

groepsnivo: NH30 texel

Soort	Totaal	Bekend	Uit	Niet uit	% uit	Pred.	Bew.	Werk	Verl.	Onb.
Eidereend	4	0	0	0	0.00	0	0	0	0	0
Graspieper	1	1	1	0	100.00	0	0	0	0	0
Grutto	10	9	6	3	66.67	3	0	0	0	0
Kievit	168	148	123	25	83.11	15	0	4	5	1
Meerkoet	3	2	2	0	100.00	0	0	0	0	0
Scholekster	222	179	159	20	88.83	8	6	0	2	4
Slobeend	1	1	0	1	0.00	0	0	0	1	0
Tureluur	3	1	0	1	0.00	0	0	0	1	0
Veldleeuwerik	2	2	2	0	100.00	0	0	0	0	0
Wilde Eend	8	6	5	1	83.33	0	0	0	0	1
Witte Kwikstaart	2	2	2	0	100.00	0	0	0	0	0
Totaal	415	343	294	49	85.71	26	6	2	9	6

Het aantal Kievitsnesten was 30% lager dan in 2010, terwijl dat ook al geen goed Kievitenjaar was. Ook de Grutto en de Scholekster bleven duidelijk achter vergeleken met vorige jaren.

Het totaal aantal gevonden nesten ging terug van 537 in 2010 naar 415 in 2011! Omdat niet ieder jaar dezelfde oppervlakte afgezocht wordt, kunnen de cijfers niet helemaal goed vergeleken worden. Het percentage aan uitgekomen nesten is wel goed, maar het aantal uitgevlogen jongen ligt een stuk lager.

Legsels per landtype 2011   groepsnivo: NH30 texel

Bouwland									
Soort	Totaal	Bekend	Uit	Niet uit	% uit	Pred.	Werk	Verl.	Onb.
Eidereend	4	0	0	0	0.00	0	0	0	0
Grutto	5	5	5	0	100.00	0	0	0	0
Kievit	136	120	100	20	83.33	12	4	4	0
Scholekster	154	120	111	9	92.50	6	0	0	3
Slobeend	1	1	0	1	0.00	0	0	1	0
Tureluur	2	1	0	1	0.00	0	0	1	0
Veldleeuwerik	2	2	2	0	100.00	0	0	0	0
Wilde eend	1	1	1	0	100.00	0	0	0	0
Totaal	297	242	213	30	88.02	18	2	6	3

Percentage van bekend resultaat   **88.02   11.98   7.44   0.83   2.48   1.24**

Grasland									
Soort	Totaal	Bekend	Uit	Niet uit	% uit	Pred.	Werk	Verl.	Onb.
Graspieper	1	1	1	0	100.00	0	0	0	0
Grutto	5	4	1	3	25.00	3	0	0	0
Kievit	16	13	10	3	76.92	2	0	1	0
Meerkoet	3	2	2	0	100.00	0	0	0	0
Scholekster	63	54	44	10	81.48	2	6	2	0
Tureluur	1	0	0	0	0.00	0	0	0	0
Wilde eend	3	1	1	0	100.00	0	0	0	0
Witte kwikstaart	2	2	2	0	100.00	0	0	0	0
Totaal	94	77	61	16	79.22	7	6	3	0

Percentage van bekend resultaat   **79.22   20.78   9.09   7.79   3.90   0.00**

Overig¹									
Soort	Totaal	Bekend	Uit	Niet uit	% uit	Pred.	Werk	Verl.	Onb.
Kievit	14	14	13	1	92.86	0	0	0	1
Scholekster	5	5	4	1	80.00	0	0	0	1
Wilde eend	4	4	3	1	75.00	0	0	0	1
Totaal	23	23	20	3	86.96	0	0	0	3

Percentage van bekend resultaat   **86.96   13.04   0.00   0.00   0.00   13.04**

Totaal   415   343   294   49   85.71   26   6   2   9

Percentage van bekend resultaat   **85.71   14.29   7.58   1.75   0.58   2.62**

¹ Het landtype 'overig' valt eigenlijk onder bouwland, maar hier was bij het vinden van het nest nog niet duidelijk welk gewas er zou worden ingezaaid.

Het aantal afgezochte hectares op bouw- en grasland is ongeveer even hoog. Het grootste aantal nesten wordt gevonden op het bouwland.

Het afgelopen jaar zijn er nogal wat wijzigingen geweest in het eigendom van het land op Texel. Hierdoor traden ook veranderingen op in het bezoek aan de percelen.

Omdat het land op Texel niet altijd bij de boerderij ligt, is het vaak een probleem om de nestgegevens snel op de 'nestkaart' van de boer in te vullen. Hiervoor moeten goede afspraken worden gemaakt tussen vrijwilliger en boer. Ook moeten er betere afspraken gemaakt worden tussen vrijwilligers, boeren en 'De Lieuw', want door slechte zichtbaarheid en onoplettendheid van de tractorchauffeur zijn veel legsels verloren gegaan. Dit geeft frustraties bij de vrijwilligers.

De uitkomstpercentages (van het bekende resultaat) zijn over het algemeen wel goed, maar daarna beginnen voor de pullen de grote problemen. Door slechte weersomstandigheden, bijvoorbeeld droogte en predatie, komen er veel te weinig weidevogels vliegvlug. Om hier een beter inzicht in te krijgen, moet meer gedaan worden aan alarm- en pullentellingen in de groepen na het broedseizoen. Dit vereist wel veel tijd en kennis.

Onderzoek van weidevogellegsels in Nederland heeft aangetoond dat het bezoeken van nesten toch wel een risico meebrengt. Vooral in gebieden met veel grondpredators zoals Hermelijn en Vos was het risico groot. Per bezoek moet dan gedacht worden aan een 10-30% hogere kans op predatie. Gelukkig hebben wij hier geen Vossen, maar we moeten ons realiseren dat het bezoeken van een nest tot een minimum beperkt moet blijven. Dit om het risico van predatie zo laag mogelijk te houden. Vooral in pasbewerkt bouwland is dit aan de orde. Vanuit de lucht zijn daar voetsporen goed waarneembaar.

Namens de groep,

Giel Witte

Interesse om Gierzwaluwen te inventariseren?

Op onze website www.vwgtexel.nl staat een oproep van het Gierzwaluwplatform Noord-Holland. Interessant voor de vogelaars die hun gegevens voor de Gierzwaluwentelling 2011 aandroegen (zie Skor jaargang 30, nummer 5, 2011 blz. 28), maar natuurlijk ook voor andere belangstellenden!

Uitgelegd: Kneu versus Frater versus barmsijzen

De grote aantallen Ruigpootbuiszeters, waarvan de herkenning in Skor 4 van 2011 werd besproken, gaven volop kans om te oefenen met de herkenning van buiszeters. In deze aflevering passeert een aantal vinkachtigen de revue. Met name barmsijzen kunnen – net als Ruigpootbuiszeters – een invasieachtig voorkomen hebben. Dit winterseizoen is daar helaas nog geen sprake van, maar toch kunnen zowel Kneu, Frater als twee soorten barmsijzen (Grote en Kleine) deze winter op het eiland gezien worden. Vroeger werden Grote en Kleine Barmsijzen tot dezelfde soort gerekend – tegenwoordig worden ze door de meeste autoriteiten als aparte soorten behandeld. Determinatie van dit duo is lastig en komt in een aparte aflevering wellicht nog eens langs. Voor nu houd ik het bij ‘barmsijzen’. En de vergelijking met Frater en Kneu.

*Kneu (Carduelis cannabina) (foto: Paul Cools).
De snavel is grijs en vrij groot. Let ook op de
grijze koptekening en de brede bruine randen
aan de vleugeldekveren.*

*Frater (Carduelis flavirostris)
(foto: Erik Speksnijder).
Let op de rossige tekening op keel en gezicht en de
gele snavel.*

Adulte mannetjes Kneu zijn onmiskenbaar: felrode borst, grijze kop met rood petje en egaal bruine rug. Het zijn de vrouwtjes en jonge vogels die nogal eens voor verwarring zorgen. Voor velen is dit vast één van de vele kleine bruine vogeltjes... Op de bruine rug zitten fijne zwarte lengtestrepen, die bij juvenielen vrij duidelijk zijn; de borst is grijsig gestreept op zeemkleurige ondergrond. Toch is het allemaal minder moeilijk dan het misschien op eerste gezicht lijkt: let op de kegelvormige snavel, die is altijd loodgrijs bij een Kneu, en op de vleugel – de dekveren vormen een roodbruin veld en

op de armpennen zit een wittige baan, die met wat oefening ook in vlucht prima te zien is. Bovendien is de kop vaak grijsig (bij vrouwtjes) of bruin (bij juvenielen) en getekend: twee witte streepjes hangen als snorretjes van de snavel naar beneden en de keel is lichtgrijs gestreept.

Kleine Barmsijs (Carduelis cabaret)

(foto: Harvey van Diek/www.harveyvandiek.nl)

Let op het donkere gezichtje en beffe en het rode petje.

Fraters zijn weliswaar ook overwegend bruin en gestreept (in alle kleden, overigens), toch verschillen ze behoorlijk van Kneuen. Ten eerste is in de periode dat ze hier zijn (herfst en winter) de snavel geheel geel, met hoogstens een klein donker puntje, en kleiner dan bij de Kneu. De rug is zwaar gestreept en de lichtbruine (soms wittige) toppen aan de grote vleugeldekveren vormen een duidelijke vleugelstreep. De staartzijden laten witte randen zien en de stuit is roze. Dit laatste kan verrassend lastig te zien zijn. Het kopje maakt vaak een vrij 'open' en rossigbruine indruk. Ten slotte: let ook op de keel, want die is egaal bruinig bij Fraters, terwijl barsijsen een zwart beffe hebben. Met name Kleine Barmsijsen zijn warmbruin gekleurd, wat veel weg heeft van Fraters. Let bij twijfel behalve op de keel ook op het kleine rode petje, de donkere tekening tussen oog en snavel en de bredere vleugelstrepen.

Succes!

Rob van Bemmelen

De traditionele ganzenexcursie in Zuidwest-Friesland

Op 7 januari vertrok een internationaal gezelschap (een Duits echtpaar zorgde voor het internationale karakter) van tien man/vrouw onder enthousiaste leiding van Bernard Spaans naar Zuidwest-Friesland om daar nóg meer ganzen te zien dan we inmiddels op Texel gewend zijn. Op enkele buitjes na hebben we het gelukkig droog gehouden. Soms kwam zelfs de zon door, maar verder was het de gehele dag bewolkt, bij circa 8°C. Van de winter hebben we tot nu toe nog helemaal niets gemerkt.

We zagen relatief weinig Kolganzen en die zaten erg verspreid. Alle ganzen waren erg alert, maar vooral de kollen gingen snel op de wieken (jachtdruk/verjaagactiviteiten?). Wel zagen we indrukwekkende tapijten Brandganzen in de zuidwestelijkste hoek van Friesland, in de omgeving van de Mokkebank. Die zaten over het algemeen ver van de weg af. Niet zo verwonderlijk, want bij temperaturen van rond de 8°C blijft het gras groeien en is er geen noodzaak om zoals bij koud weer/vorst de randen van de percelen op te zoeken nadat de minst storingsgevoelige stukken zijn kaalgevreten.

Grauwe Ganzen hebben we vrijwel niet gezien. Dat is niet verbazingwekkend, want we zagen overwegend grasland en dat is favoriet bij Kol- en Brandgans, maar niet bij Grauwe en rietganzen. Die tref je meer op akkers aan, zoals we op Texel kunnen zien.

Petten was de eerste tussenstop, geografisch gezien niet logisch, maar in deze omgeving overwintert de laatste jaren een mooie groep Dwergganzen, een soort die op Texel zelden wordt waargenomen.

De Dwerggans is tegenwoordig één van de zeldzaamste broedvogels van Europa; in het noorden van Noorwegen, Zweden en Finland zijn slechts 20-25 broedparen, terwijl het aantal broedparen in Europees Rusland oostelijk tot aan de Oeral op 250-400 wordt geschat. De schatting van de totale wereldpopulatie in de herfst bedraagt bij een 30-40% jongen slechts 20.000-25.000 vogels. Ter vergelijking: tijdens de hoogwatertelling van 12 november jl. werden op Texel 12.580 Grauwe Ganzen geteld!

In tegenstelling tot de andere Europese ganzensoorten, waarvan de populaties de laatste kwart eeuw flink zijn gegroeid (onder andere door beperking van de jacht), krimpt de populatie Dwergganzen en is deze soort nu een van de meest bedreigde vogelsoorten van Europa. De 'ganzologen' breken zich het hoofd over de mogelijke oorzaken van de achteruitgang; naast aantastingen van het broedbiotoop en toename van het aantal Vossen in de broedgebieden wordt de jachtdruk in de overwinteringsgebieden als hoofdoorzaak genoemd. De winterkwartieren liggen vanaf de kusten van de Zwarte Zee oostwaarts tot in China. Een deel van de Fenno-Scandinavische Dwergganzen trekt naar het zuidoosten en overwintert in Bulgarije en Griekenland waar intensief wordt gejaagd. Rond 1980 wilde de Zweedse jachtorganisatie(!), gesteund door WWF, proberen in Lapland een nieuwe populatie

Dwergganzen te creëren. Deze vogels zouden dan niet naar het ‘gevaarlijke’ Zuidoost-Europa moeten trekken, maar naar de veiligere kusten rond de Noordzee.

Dwergganzen

(foto: René Pop)

De Zweden verzamelden Dwergganseieren en lieten deze uitbroeden door vrij vliegende Brandganzen in de dierentuin Skansen bij Stockholm. Het is bekend dat ganzenjongen bij uit het ei komen het eerste bewegende object als ouder inprenten. In dit geval accepteerden de Dwerggansjongen de Brandgansouders direct als ouder. Kuikens en pleegouders werden samen overgebracht naar Zweeds Lapland, een traditioneel broedgebied van de Dwerggans en daar gezamenlijk losgelaten.

Deze Brandganzen overwinteren in Nederland en men verwachtte dat de jonge Dwergganzen in het najaar met hun pleegouders mee zouden trekken en omdat ganzen terugkeren naar de gebieden waar ze hebben leren vliegen, werd er ook verondersteld dat de Brandganzen in het voorjaar zouden terugkeren naar de dierentuin in Stockholm en de Dwergganzen naar Zweeds Lapland. Dit bleek het geval.

Vanaf 1981 zijn via Brandganspleegouders grootgebrachte Dwergganzen in Zweeds Lapland vrijgelaten. Doordat de jongen werden gekleurringd kon men de vogels individueel herkennen. Zij werden in de eerste jaren opgemerkt tussen de Brandganzen, maar in de loop der tijd ontstonden er ongemengde groepjes, omdat de jongen van toen inmiddels zelf ook voor nageslacht hadden gezorgd.

In Nederland zijn er slechts een paar plekken waar de Dwergganzen overwinteren, onder andere in de Anjumerkolken, het Oude Land van Strijen en tussen Petten en Camperduin. Vandaag hebben we 15 Dwergganzen gezien die zich niet mengden met de talrijke Kolganzen. Drie Patrijzen langs de dijk zouden zo'n 10-20 jaar geleden niet vermeldenswaard geweest zijn, maar de soort is in Nederland erg zeldzaam geworden. Op Texel werd in 2011 geen zekere waarneming vastgesteld, zodat we deze ooit geïntroduceerde soort voor ons eiland als uitgestorven kunnen beschouwen.

Onderweg naar de Afsluitdijk werd ter hoogte van Oosterland een Grote Zilverreiger opgemerkt, tegenwoordig een vrij algemene verschijning in ons land. Grappig dat we meer Grote Zilverreigers dan Blauwe Reigers hebben gezien (respectievelijk 15 en 5 exemplaren), bij Laaxum al een groep van 7-9 exemplaren.

In de haven van Makkum zwommen circa 100 Grote Zaagbekken, maar volgens een vogelaar van VWG Zaanstreek zaten er wel 600! Wij hebben alleen de haven bij de botenloods bekeken, dus hebben we de andere 500 gemist. Wel zagen we twee rondcirkelende adulte Drieteenmeeuwen, niet zo verwonderlijk na de laatste storm.

Grote Zaagbekken

(foto: René Pop)

Polder Geele Strand (Workumerwaard), in het broedseizoen een bolwerk van broedende Grutto's en honderden doortrekkende Kemphanen, was opvallend leeg. Geen ganzen, alleen bij de uitkijkpost aan de westzijde een tapijt van Wulpen en Goudplevieren met enkele tientallen Bontjes. Twee volwassen Slechtvalken zaten

dicht bij deze groep op de grond. Waarschijnlijk hadden die hun buit voor deze dag al binnen. Twee Grote Zilverreigers en twee langsvliegende Dwergmeeuwtjes konden nog genoteerd worden.

Vlak bij Parrega lazen we een gekleurde Brandgans af. Deze vogel is bijna 20 jaar geleden (12 juli 1992) geringd als jong mannetje op Nārsholmen, Gotland, dus een vogel van de Zweeds/Baltische broedpopulatie.

Bij Arkum zagen we de enige Blauwe Kiekendieven van vandaag; een mannetje en vrouwtje. Qua roofvogels was het vrij rustig; een enkele Buizerd, Torenvalk en een Ruigpootbuizerd (bij Klein Gaastmeer).

De omgeving van Blauwhuis en Sandfirden is dé plek om Kleine Rietganzen te zien. Dat lukte vandaag ook, maar tot veel meer dan zo'n 150 vogels kwamen we niet, terwijl een paar duizend in januari veel gebruikelijker is. Kleine Rietganzen zijn echte eilandbroeders. Er bestaan twee gescheiden populaties: de ene broedt op Groenland en IJsland en overwintert in Groot-Brittannië, de andere broedt op Spitsbergen en overwintert in Denemarken, Nederland en België.

Eén van de Kleine Rietganzen droeg een blauwe halsband met inscriptie E5Y. Van deze vogel zijn sinds zij op 30 maart 2005 in Vest Stadil Fjord aan de Deense westkust werd geringd, 161 meldingen, zodat we via geese.org goed kunnen zien waar zij verblijft.

De meldingen in het jaar 2005/'06 vormen het volgende plaatje: na het aanbrengen van de halsband op 30 maart werd de vogel tot 24 april langs de westkust van Denemarken waargenomen, begin mei langs de kust van midden-Noorwegen en op 14 mei in Noord-Noorwegen op bijna 69° noorderbreedte. Helaas zijn er tot nu toe geen meldingen vanuit de broedgebieden op Spitsbergen. Midden september werd zij weer opgemerkt langs de westkust van Denemarken en vanaf 2 tot eind oktober in de omgeving van Sandfirden. Van november tot januari werd de vogel gemeld in West-Vlaanderen en vanaf medio maart weer aan de westkust van Denemarken. De daaropvolgende jaren verliep het trekpatroon in grote lijnen op deze manier.

Door het gebruik van kleurringen en halsbanden krijgen we een veel gedetailleerder beeld van het trekgedrag. Dit beeld wordt nog verder verfijnd door het gebruik van zenders. In het begin vanwege hun grootte en gewicht alleen geschikt voor grote, sterke vogels, maar tegenwoordig zijn er al zenders die de bewegingen van Boerenwaluwen schitterend in kaart kunnen brengen. Vogelen vanachter de computer begint werkelijkheid te worden, daar kun je al een Skor over volschrijven!

Niet zo moe, maar zeker voldaan reden we in rap tempo richting Den Helder voor de boot van 17.30 uur. Wie overigens meer wil lezen over de Dwerggans kan ik van harte het boek 'De Dwergganzen van Anjum' aanbevelen. Het boek is geschreven door Gerard Ouweneel en erg sfeervol geïllustreerd door Erik van Ommen.

Bob Loos

Kerkuilen op Texel in 2011

De verwachtingen waren hooggespannen: zouden er weer Kerkuilen gaan broeden op Texel? Het paar in De Waal vertoonde zich al vroeg in het jaar, maar pas medio mei was er een voltallig legsel van vijf eieren. Die kwamen allemaal uit, maar de jongen stierven daarna stuk voor stuk, mogelijk als gevolg van regelmatig bezoek van een vreemd mannetje dat het probeerde aan te leggen met het vrouwtje van het paar, wat uiteraard tot ruzie met haar echtgenoot leidde en hem kennelijk zijn plichten als kostwinner deed verzaken. De vreemde man nam uiteindelijk de wijk en later in het jaar produceerde het vrouwtje opnieuw een legsel, dit keer van zes eieren, waarvan de jongen begin oktober uitvlogen. Een laat tweede broedsel dus. Niet ver van dit paar broedde een ander paar in een kist die pas in mei was opgehangen. De vijf jongen van dat paar werden op 26 oktober geringd en vlogen kort daarna uit. Een derde paar produceerde ook twee broedsels: het eerste van vier in het voorjaar en het tweede van zes in de herfst. Van het laatste broedsel stierven vier jongen in het nest. Naast deze drie broedparen in de omgeving van De Waal waren er vier elders op het eiland, zodat we op het haast ongelooflijke aantal van 7 broedparen Kerkuilen komen. Van de in totaal 37 jongen zijn er 29 geringd door Lieuwe Dijkse. Daarvan zijn er tot nog toe 5 teruggemeld als verkeersslachtoffer, waarvan drie op Texel, een bij Wervershoof en een bij het Monument op de Afsluitdijk. Daarnaast zijn er twee geringde jongen dood aangetroffen in een nestkist. Al met al kan 2011 toch als een succesvol jaar voor de Texelse Kerkuilen worden aangemerkt. Broedden er in 2009 twee paren, in 2010 drie, nu met 7 meer dan een verdubbeling. Landelijk was sprake van een zekere stabilisatie: 2223 paren in 2010 en 2310 in 2011. In Noord-Holland nam het aantal toe van 127 tot 131 (dat is precies de toename op Texel!). Ook elders in het land was sprake van veel tweede broedsels en Kerkuilen die laat begonnen aan hun eerste broedsel. Mogelijk had dat te maken met de droogte in het voorjaar, waardoor er minder muizen en spitsmuizen waren.

Het aantal broedkisten op Texel is in 2011 tot circa 50 uitgebreid. Waren er in 2010 nog grote delen van het eiland waar geen broedgelegenheid geboden werd, nu is er sprake van een redelijk gelijkmatige spreiding.

In het algemeen maakt de Werkgroep Kerkuil Texel niet bekend waar exact Kerkuilen broeden, omdat de meeste gastgezinnen liever geen aanloop hebben van nieuwsgierigen. Overigens is de kans gering dat je een Kerkuil te zien krijgt. Als er Kerkuilen in een schuur broeden, dan zitten die verborgen in de broedkist of in een duistere hoek. De vogels gaan pas op jacht als het stikdonker is. Als je weet dat er tientallen Kerkuilen op Texel zijn, dan is het ook verbazingwekkend dat je er zo zelden een te zien krijgt.

COMING
Lifestyle

Ku in de showroom

Club

Oosterhof
WONEN

www.oosterhofwonen.nl
Parkstraat 3, Den Burg, tel. 312246

administratiekantoor **Rood**

De Dijkswaard 61 - 1797 SK - Den Hoorn (Texel) - telefoon 0222 31 04 20

Uw Administratie & Belastingzaken

Vogelen wij voor u uit.

NEDERLANDSE ORDE VAN
ADMINISTRATIE- EN
BELASTINGDESKUNDIGEN

De Kern van de zaak

Skor nummer 1, 2012

Pontweg 1
1797 SN Den Hoorn

Texel

Telefoon: 0222-369600

Internet: www.teso.nl

E-mail: info@teso.nl

Voor uitgebreide
informatie en online
ticketverkoop:

www.teso.nl

De Texelse Kerkuilen voeden zich met allerlei muizen. De laatste jaren zijn dat vooral Huisspitsmuizen, een soort die zich een jaar of acht geleden op Texel heeft gevestigd en zich geweldig heeft uitgebreid. Hoewel uit braakballenonderzoek blijkt dat er weinig vogels worden gevangen, kan een Kerkuil toch in een schuur de achteruitgang of zelfs het verdwijnen van Boerenzwaluwen veroorzaken. Niet omdat zwaluwen door de uilen worden gevangen, maar omdat ze door de uil worden afgeschrikt. Dat is vaak zo, maar geen regel. Sommige uilenkasten hebben de ingang naar buiten, zodat de uilen niet in de schuur komen waar Boerenzwaluwen broeden. Soms nemen de zwaluwen de wijk naar een andere schuur of broeden ze in een veilige hoek. Bovendien kan het verdwijnen van Boerenzwaluwen samenhangen met verandering in de bedrijfsvoering. Het is een bekende 'klacht' dat Boerenzwaluwen geleidelijk zijn verdwenen nadat het veebedrijf is gestopt. In een enkel geval is een kerkuilkast echter toch verwijderd of dicht gemaakt in verband met de moeilijke verhouding tussen uil en zwaluwen.

De kerkuilenwerkgroep bestaat op het ogenblik uit: Jan van der Star, Gerrit Visch, Leo van der Vaart, Henk Brugge en ondergetekende. Vaste ringer is Lieuwe Dijkse.

Andri Binsbergen

Waarnemingen van 25 november 2011 tot en met 20 februari 2012

In totaal werden deze periode zo'n **14 Wilde Zwanen** gezien, waaronder een ex dat langdurig in polder het Noorden en omstreken verbleef. Na de vorstinval werden hogere aantallen **Witbuikrotganzen** dan gebruikelijk gemeld met in februari enkele tientallen ex, waaronder groepjes naar het zuiden vliegende vogels. De grootste concentratie bedroeg 12 ex in Zeeburg op 17 februari. Ook de **Zwarte Rotgans** kende een opleving in februari met op 17-18 februari zeker 4 verschillende ex. De **Casarca's** werden ook weer gemeld, soms 2 en soms 3 ex, maar na 24 januari ontbrak ieder spoor. Bijzonder was de waarneming van een groepje van 40 **IJseenden** op zee bij paal 28 op 16 januari. Behalve deze groep werden slechts 5 ex opgemerkt. De **Amerikaanse Wintertaling** van Dijkmanshuizen verbleef dit keer slechts op 24-27 november.

Parelduiker in de haven van Oudeschild (21 december tot 1 februari)

(foto: René Pop)

Een **IJsduiker** werd op 25-26 november gemeld bij het Westerslag, op 15 januari verbleef 1 ex vlak voor de kust bij paal 28 en op 10 februari vlogen 2 ex langs paal 9. Naast enkele langsvliegende **Parelduikers** op de Noordzee werd tussen 21 december en 1 februari een ex in de haven van Oudeschild gezien. Op 14 december zat een verzwakte 1w **Kuifaalscholver** op het strand bij de vuurtoren en op 17 december werd een dode 2w vogel opgeraapt bij paal 23.

De influx van **Ruigpootbuizerden** van afgelopen najaar leidde ertoe dat meer ex dan andere jaren op het eiland bleven. Zo werden op 31 december zeker 5 verschillende ex gemeld. Helaas werden ook zeker 4 dode ex opgeraapt die allen zeer mager bleken. In januari en februari werden er geleidelijk ook minder doorgegeven.

Tijdens zware noordwesterstorm begin december werden ongekennde aantallen zeevogels naar de Texelse kust geblazen. Een goed voorbeeld daarvan is de **Rosse Franjepoot**. Nadat op 25 november 1 ex langs het Westerslag vloog werden op 7-10 december verscheidene ex gezien rond de noordkop. Op 9 december bevonden zich 4 ex op de grote (ondergelopen) strandvlakte bij de vuurtoren. Min 1 ex bleef vervolgens tot en met 14 januari aanwezig, vooral bij de Eierlandse Dam.

Kleine Burgemeester op het strand van Paal 28 (januari)

(foto: Jos van den Berg)

Door toenemende interesse voor en kennis over de herkenning van grote meeuwen bij in ieder geval een aantal waarnemers werden er voor Texel ongekennde hoge aantallen **Geelpoot-** en **Pontische Meeuwen** gemeld. Vooral paal 28 was, nadat de zandsuppletie daar aanving, een waar meeuweneldorado. Van de Geelpootmeeuw

werden zowel ad als onv ex gemeld en het max bedroeg 4 ex bij paal 28 op 3 februari en in totaal zal het om zeker 15 verschillende ex zijn gegaan. De Pontische Meeuw was net als in de vorige periode nog iets talrijker. Het max bedroeg 5 ex bij paal 28 op 10-12 februari, waarvan een 1w ex kleurringen droeg die de herkomst konden herleiden tot Polen. In januari werd Nederland letterlijk overspoeld met burgemeesters. Ook Texel kreeg zijn deel. Zeker 6, maar mogelijk zelfs 7 **Kleine Burgemeester** werden waargenomen: een 2w bij de Eierlandse Dam en paal 14 op 15 januari, een 3w tussen paal 11 en 13 op 24 en 27 januari en op 27 januari ook een 2w over het NIOZ. Op 31 januari een spectaculaire adulte vogel tussen andere meeuwen op een akker bij Ottersaat, op 3 februari 1 en op 4 februari zelfs 2 1w ex bij paal 28 en op 3-13 februari 1 3w ex bij paal 28. **Grote Burgemeesters** werden ook geregeld opgemerkt met in totaal 12 ex. Op 24 januari vlogen 2 ex langs paal 22. De harde aanlandige wind zorgde voor ongekende aantallen **Drieteenmeeuwen** met op verscheidene dagen duizenden ex. Na half januari namen de aantallen af, maar tot die tijd konden waarnemers genieten van grote stromen van deze mooie meeuwensoort. Veel ex verbleven enige tijd op het strand en ook aan de wadkant en boven land werden veel ex gezien.

Op 9 december werd een **Kleine Alk** gezien bij de vuurtoren. Op 11 december vloog een **Papegaaiduiker** >w langs de NIOZ-steiger, op 15 januari vlogen 3 ex >no langs paal 28, op 17 januari 1 ex >zw langs Westerslag en op 27 januari 1 ex langs paal 27. Verder werd op 10 januari 1 verzwakt ex opgeraapt en naar Ecomare gebracht en in totaal werden zeker 13 dode ex opgeraapt.

In de wintermaanden werden maar weinig **Kerkuilen** gemeld, maar in februari nam het aantal (vooral) territoriale vogels toe.

De **Bonte Kraai** die ook vorig jaar langs de Laagwaalderweg verbleef, keerde daar terug en verbleef van 16 december t/m 9 februari in dit gebied. Op 4 december werd mogelijk een ander ex gezien in polder Eierland en op 24 december in Waal en Burg. Op 24 november vlogen 3 **Pestvogels** >z over 't Horntje en in december werden slechts 2 ex opgemerkt. Een roepende **Siberische Tjiftjaf** werd op 27 november waargenomen in de Staatsbossen. Op 27 november zat nog een **Klapেকster** in het Duinpark en een ex in de Bleekersvallei werd de hele periode waargenomen. Overwinterende Klapেকsters zijn op Texel zeldzaam. Op 29 januari werd ook een ex in de Muy gezien en gefotografeerd. Een **Appelvink** zat op 10 december op De Krim en mogelijk hetzelfde ex werd op 25 december gezien in het Krimbos.

Vincent Stork

Van de redactie	3
Van het bestuur	4
Agenda	5
Uitzonderlijk: zomaar een dag in januari	6
Wad- en watervogeltellingen: de Aalscholver	9
Eindejaarsexcursie naar de Lange Dam	15
In de ban van de ring: Grauwe Ganzen deel 3	17
De Bonte Avond van 2011	21
Weidevogelbescherming in 2011	23
Interesse om Gierzwaluwen te inventariseren?	26
Uitgelegd: Kneu versus Frater versus barmstijzen	27
De traditionele ganzenexcursie in Zuidwest-Friesland	29
Ornithoeken op Texel in 2011	33
Vogeltellingen 25 november 2011 tot en met 20 februari 2012	37

